Tauras

Kitos reikšmės – Tauras (reikšmės).

Tauras (lot. *Bos primigenius*) – išnykęs dykaraginių (*Bovidae*) žinduolių būrio, jaučių (Bovinae) pošeimio gyvūnas. Iš prijaukintų taurų kilo karvės.

Kaip rodo Marienburgo pilies skolų knygos, 1399–1409 m. taurai dar gyveno Rytprūsiuose (prie Karaliaučiaus) ir Lietuvoje. Jie ganydavosi girių pievose, rudenį ir žiemą misdavo gilėmis, medžių ir krūmų šakelėmis. Tauras buvo nukautas Lenkijoje apsilankius vokiečių diplomatui S. Herberšteinui. 1563 m. taip pat pagerbtas ir popiežiaus nuncijus. 1529 m. I Lietuvos statutas nenumatė baudų už taurų medžioklę, iš ko galima spręsti, kad šių žvėrių čia jau nebebuvo. Nuo XVI a. taurų tebuvo Jaktorovo girioje, esančioje apie 30 km nuo Varšuvos. 1564 m. ten buvo likę 38, 1599 m. – 24, o 1602 m. – tik 4 taurai. Manoma, kad čia 1627 m. buvo sumedžiota paskutinioji tauro patelė.[1] Jos kaukolė šiuo metu saugoma Švedijos Karališkame ginklų muziejuje Stokholme. Dar Jogaila buvo išleidęs įstatymą draudžiantį medžioti šiuos gyvūnus, tačiau juos išsaugoti jau buvo per vėlu.

Vėlesnių amžių mokslininkai pradėjo manyti, kad senoviniuose raštuose minimi tauras ir stumbras – tas pats gyvūnas, tik vadinamas skirtingais vardais. Tik XIX a. pradžioje žymus vokiečių mokslininkas, Vilniaus universiteto profesorius Liudvigas Bojanus, lygindamas išlikusius gyvūnų griaučius, parodė, kad tai dvi skirtingos rūšys. Jo pavardė naudojama prie lotyniškų šių rūšių pavadinimų: *Bos priscus Bojanus* ir *Bos primigenius Bojanus*.

1953 m. Joniškio rajone, reguliuojant Mūšos vagą, Rūdiškių kaime rasta tauro kaukolė. Ramygalos apylinkėse, Lieknos pelkėje, iškasta tauro kaukolė su ragu. Pūkiškio ežere, esančiame prie Vabalninko, žvejai tinklu išvilko tauro kaukolę su ragais ir dantimis. Pabradumės kaime, Sedos seniūnijoje rasta tauro kaukolė, kurios vienas ragas aptrupėjęs ir siekia 47 cm ilgį, o kitas 50 cm; ragai nukreipti į priekį, prieš galą užlenkti į viršų. Šilutėje rastas tauro ragas.

Kad dabartinėje Lietuvos teritorijoje būta taurų, rodo ir nemažai vietovardžių (Tauragė, Tauragnai, Taurai, Taurakiemis, Tauralaukis, Taurapilis). Taurės pavadinimas, manoma, taip pat galėjęs kilti iš tauro.[1]

Tauras pavaizduotas Kauno miesto herbe, Kauno apskrities herbe, Meklenburgo (Šiaurės Vokietijos regionas) vėliavoje, Urio (Šveicarijos kantonas) herbe, Rumunijos herbe ir Moldavijos vėliavoje.

Bos primigenius

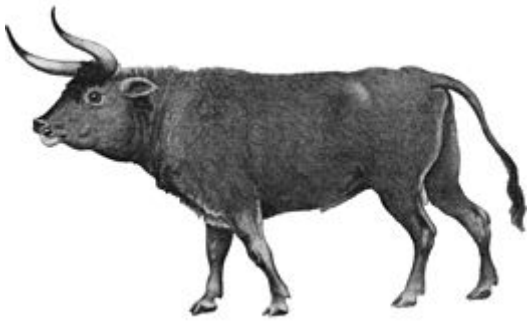

Tauras (*Bos primigenius*)

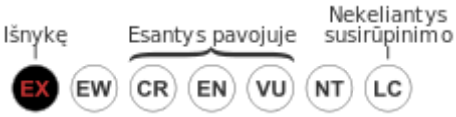

Išnykę. Taurų populiacija Lietuvoje ir už jos ribų išnaikinta žmonių

Mokslinė klasifikacija

Karalystė:	Gyvūnai (*Animalia*)
Tipas:	Chordiniai (*Chordata*)
Klasė:	Žinduoliai (*Mammalia*)
Būrys:	Porakanopiai (*Artiodactyla*)
Pobūris:	Atrajotojai (*Ruminantia*)
Šeima:	Dykaraginiai (*Bovidae*)
Pošeimis:	Jaučiai (*Bovinae*)
Gentis:	*Bos* (*Bos*)
Rūšis:	Tauras (*Bos primigenius*)

Binomas

Bos primigenius

Bojanus, 1827

Turinys

Taurų atkūrimo programos

Taip pat skaityti

Šaltiniai

Nuorodos

Buvęs tauro paplitmo arealas ir jo trys porūšiai:

- *Bos primigenius primigenius (Bojanus, 1827)*
- *Bos primigenius namadicus (Falconer, 1859)*
- *Bos primigenius africanus (Thomas, 1881)*

Taurų atkūrimo programos

1920 metais dviejuose Vokietijos zoologijos soduose – Berlyno ir Miuncheno – broliai Heinz Heck ir Lutz Heck pradėjo atrankinę naminių galvijų veisimo programą, kuria buvo siekiama atkurti išnykusius taurus.

Kita programa šiuo metu vykdoma Nyderlanduose ir vadinasi *TaurOs*. Pagal DNR atrenkamos naminių galvijų primityviausios veislės, kurios savo išvaizda ir kitais fiziniais duomenimis labai panašios į taurus.[2]

Lenkijoje veikia *„Taurų atkurimo Lenkijos fondas“* (PFOT), kurio nariai siekia atkurti taurus pagal muziejuose esančius jų kaulus, pasiremdami išlikusia DNR. Jų tikslas tokiu būdu sugrąžinti taurus į Lenkijos miškus.[3]

Kitos panašios programos su tokiais pat tikslais veikia Italijoje ir kitose šalyse.

Taip pat skaityti

- Istoriniais laikais išnykusios vietinės Lietuvos žinduolių rūšys

Šaltiniai

1. Gediminas Isokas, „Giriose“, Vilnius: Leidykla „Mintis“, 1979.
2. Breeding Ancient Cattle Back from Extinction (http://www.time.com/time/health/article/0,8599,1961918,00.html), *TIME*, Stephan Faris, Feb. 12, 2010
3. Polish geneticists want to recreate the extinct auroch; 2007-11-28; Science and Scholarship in Poland; Polish Press Agency (PAP) (http://www.naukawpolsce.pap.pl/palio/html.run?_Instance=cms_naukapl.pap.pl&_PageID=1&s=szablon.depesza&dz=szablon.depesza&dep=68335&data=&lang=EN&_CheckSum=-442536143)

Nuorodos

- Giant cattle to be bred back from extinction (http://www.telegraph.co.uk/earth/wildlife/7011035/Giant-cattle-to-be-bred-back-from-extinction.html), The Telegraph, 18 Jan 2010, *Anglų k.*

Vikižodynas

Vikiteka

Rodomas puslapis "https://lt.wikipedia.org/w/index.php?title=Tauras&oldid=5385517"

Šis puslapis paskutinį kartą keistas 19 gegužės 2018 22:17.

Tekstas pateikiamas pagal Creative Commons Attribution/Share-Alike Licenciją; gali būti taikomos papildomos sąlygos. Detaliau – Terms of Use .